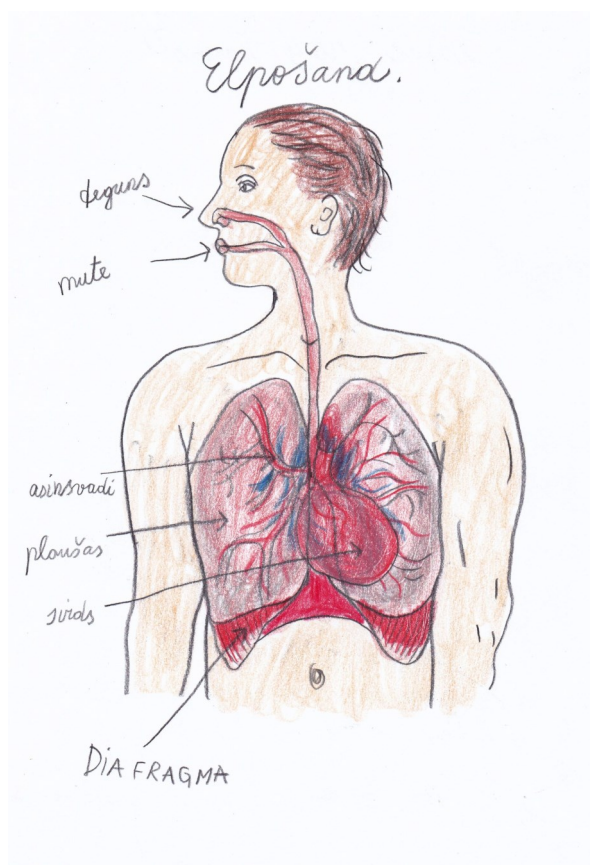

Kāpēc rauj žagas?

Ērika Petrovska stāsts
Andras Otto ilustrācijas

Žagas rauj, kad elpošanas muskulis, diafragma, pareizi nedarbojas. Diafragma ir liels un plats muskulis, kas atrodas zem ribām. Cilvēks ieelpo

gaisu pa degunu, kas garām balsenei pa rīkli un elpvadu plūst līdz plaušām. Diafragmai

saraujoties un izplešoties, tiek nodrošināta elpošanas kustība. Žagas sākas, diafragmai pēkšņi

saraujoties, kad plaušās gaiss tiek ievilkts ar troksni. Tad balseni noslēdzošais skrimslis uzbalsenis strauji atveras, radot raksturīgo „ik” skaņu.

Žagas parasti rauj pēc raudāšanas, smiešanās vai ēšanas. Žagas var izraisīt arī pēkšņa vēdera izstiepšana, strauji norijot gaisu vai ēdienu.

Žagu apturēšanai var izmēģināt dažādus paņēmienus. Ja šīs metodes nedarbojas, vajag vienkārši nogaidīt. Žagošanās parasti beidzas pēc dažām minūtēm.

*Vai zini vēl kādus paņēmienus
žagu apturēšanai?*

Skolotāju / vecāku lapa

Vīrsraksts: Kāpēc rauj žagas?

Autors: Ēriks Petrovskis

Ilustrators: Andra Otto

Līmenis

LIX: 44

Valodas līmenis: B1

Piemērotais vecums: 4.-8. klase

Vārdu saraksts

Paplašinātais vārdu krājums

balsene	<i>windpipe, larynx</i>
diafragma	<i>diaphragm</i>
elpošana	<i>breathing</i>
elpvads	<i>windpipe</i>
izraisīt	<i>to produce</i>
izstiepšana	<i>extension</i>
izstiepties	<i>to stretch (out), to lengthen out</i>
norīt	<i>to swallow</i>
pēkšņs	<i>sudden, abrupt</i>
plaušas	<i>lungs</i>
muskulis	<i>muscle</i>
sarauties	<i>to contract, to shrink</i>
raut (par žagām), žagoties	<i>to have the hiccups</i>
riba	<i>rib</i>
rīkle	<i>throat</i>
triks	<i>trick</i>
vāks	<i>lid</i>
žagas	<i>hiccups</i>

Pārrunu jautājumi

- Vai tev kādreiz rauj žagas?
- Kas tās izraisīja?
- Ko esi darījis/darījusi, lai tās apturētu?

Nodarbības stundā

1. Skolēniem mājās uzdod izpētīt žagu apturēšanas paņēmienus. Katrs skolēns izvēlas kādu paņēmieni un atnes nepieciešamos priekšmetus, lai demonstrētu, kā apturēt žagošanos.

Uzdevumi / Darba lapas

1. Kāpēc rauj žagas? - 1. uzdevums

2. Mācies locīt darbības vārdus! - 2. uzdevums
3. Darbības vārdi nolieguma formā - 3. uzdevums

Rakstu darbi

1. Stāsts par žagām - 4. uzdevums

Runas vingrinājumi

1. Skolēni uzraksta sarunu starp diviem cilvēkiem vai dzīvniekiem, iztēlojoties, ka vienam no tiem rauj žagas. Tad skolēnus sadala pa pāriem, un katrs pāris nolasa klasesbiedriem savas sarunas.

Ticējumi

1. Latviešu tautas ticējumi par žagām

Mācies vārdus!

Ieraksti otrajā slejā vārdus angļiski!

Ķermeņa daļa latviski	Ķermeņa daļa angļiski
galva	
acs	
uzacs	
žoklis	
ribas	
deguns	
lūpas	
nāss	
muskulis	
diafragma	
balsene	
rīkle	
plaušas	
vēders	

Mācies locīt darbības vārdus!

Doti darbības vārdi dažādās formās. Ieraksti pareizo darbības vārda formu teikumā!

raudam	elpo	rauj	ir	nodrošina	ieelpo
norijam	rada	apēd	smejamies	izraisa	
nedarbojas	plūst	apturēt	saraujas	ēdam	izplešas

1. Diafragma _____ zem ribām.
2. Žagas _____, kad elpošanas muskulis – diafragma – _____ pareizi.
3. Kad pareizi _____, gaiss _____ caur degunu.
4. Diafragma _____ elpošanas kustību plaušās.
5. Diafragma _____ un _____.
6. Kad uzbalsenis strauji aizveras, tas _____ „ik” skaņu.
7. Žagas nāk, kad mēs _____, _____ vai _____ . Tad mēs _____ gaisu, un tas _____ žagas.
8. Žagas var _____, ja dziļi _____ vai _____ karotīti cukura.

Darbības vārdi nolieguma formā

Pārveido darbības vārdus nolieguma formā! Pārraksti teikumus!

Piemēram: Man rauj žagas. *Man nerauj žagas.*

1. Muskuļi parasti sāp.

2. Elpošanas muskuļi ir saistīti ar kājām.

3. Mēs elpojam caur ausīm.

4. Diafragma ir galvaskausā.

5. Man rauj žagas.

6. Diafragma izstiepjas un saraujas katru sekundi.

7. Gaiss plaušās ieplūst reizi stundā.

8. Diafragma ir īss un šaurs muskulis.

9. No žagām cilvēks var nomirt.

10. Žagas nāk pēc kāju mazgāšanas, nagu lakošanas vai matu sukāšanas.

Latviešu tautas ticējumi par žagām

36675. Kad žagas rauj, tad kāds piemin. /J. Apsalons, Sēlpils./

36684. Ja žagi viegli raun, tad tuvu piemin, ja smagi, tad tālu. /K. Jansons, Plāņi./

36688. Kad žagus lēni rauj, tad radi piemin, bet kad žagus dikti rauj, tad ienaidnieks lād. /A. L.-Puškaitis./

36705. Ja kādu rauj žagi, tad tas tiek daudzinašs, jeb par to runā. Ja nu gadās, visus izsaucot, atminēt, kas daudzina tad arī žagi nostājas. /K. Bika, Gaujiena./

36713. Ja raustot klikuči, (savādas atraugas, rīkles raustīšanās), tad tanī brīdī to cilvēku kaut kas lād. Lai klikuči apstātos, tad vajagot minēt to cilvēku vārdus, kurus domājot par vainīgiem. Un ja uzminot, tad klikuči apstājoties un lāsti krītot atpakaļ uz pašu lādētāju. /A. Skuja, Mālupe./

36717. Ja cilvēku tanī brīdī, kad raun žagi, pārbiedē jeb uztrauc, tad žagi pārstāj raut. /J. Zvaigzne, Rēzekne./

36720. Žagi tik tad raunot, kad kāds pieminot labu vai ļaunu vēlēdams, slavu vai neslavu celdams. Kad tālu pieminot, tad žagi mīkšāki raunot, ja tuvu, tad ciešāki. Tāpat, kad par labu pieminot, žagi raunot viegli un mīkši, bet kad par ļaunu, tad strupi un stipri. Lai neslavas cēlējam varētu labi atdot atpakaļ un laba vēlētājam labu pretī atvēlēt, tad ik reizes, kad žagi raun, esot šie vārdi pretī jāteic: " Diezin, kas mani pieminēja un vai par labu, vai par ļaunu? Ja par ļaunu, nu tad vilks tavos lopos un mēris tavos bērnos! A ja par labu, tad uz pusītēm! " Kad šos vārdus noteicot, tad nekas nekaitot, lai ienaidnieks diezin ko ļaunu būtu vēlējis. /K. Blauberģis, Sēlpils./

36722. Ja rauj džegi, tad vajaga ieliet krūzītē ūdeni un drusku iedzert, bet tad tūdaļ skatīties krūzītei apakšā, tad atkal iedzert un paskatīties krūzītei apakšā. Tā to vajaga turpināt, līdz saskaita deviņas reizes; pēc tam vairs džegi neraus. /K. Bērziņa, Plakaņciems./

36726. Žagus aizdzen, kad žagātāju pārsteidz ar kādu negaidītu jautājumu. /J. Rubenis, Ērgļi./

36729. Ja žagi rauj vairāk kā trīs reizes, tad dabūs kādu dāvinājumu. /P. Zeltiņa, Ikšķile./

<http://valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/zagi.htm>